

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL <...> ASOCIACIJOS „A“ SKUNDO PRIEŠ ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2020 m. kovo 31 d. Nr. 4D-2019/2-1539
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo <...> asociacijos „A“ (toliau vadinama – Asociacija) skundą, pateiktą Asociacijos pirmininko X, dėl Šiaulių miesto savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų netinkamų veiksmų, gavus prašymą pateikti informaciją.

2. Asociacija skunde nurodė:

2.1. Asociacija „B“ 2019 m. rugsėjo 2 d. – gruodžio 15 d. laikotarpiu įgyvendina Šiaulių miesto pietinės teritorijos bendruomenių ir NVO projektą „Bendruomeninės veiklos plėtojimas Šiaulių miesto pietinėje teritorijoje“.

Asociacija, kaip projekto partneris, vykdo pilietinę iniciatyvą ir rengia pasiūlymus dėl šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų atsakingesnės priežiūros, kuri pagerintų Šiaulių miesto Pietinio rajono aplinkos ir gyventojų gyvenimo kokybę. Pilietinės iniciatyvos metu siekiama išsiaiškinti, kur slypi nepakankamai atsakingos šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūros priežastys – priežiūrą reglamentuojančiuose teisės aktuose ar jų vykdyme.

Kad galėtume įvertinti esamą teisinį reglamentavimą, susijusį su šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūra, reikalinga išsiaiškinti, kokie teisės aktai tai reglamentuoja.

Kadangi projekto įgyvendinimo laikotarpiu Savivaldybės administracija Asociacijai nesudarė galimybių atlikti numatytus darbus, juos numatoma atlikti, vykdant tęstinę projektinę veiklą.

2.2. Asociacija 2019 m. rugsėjo 20 d. raštu kreipėsi į Savivaldybės administracijos direktorių, prašydama paaiškinti, kokie teisės aktai ir kokios jų nuostatos reglamentuoja šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūrą, eksploataciją bei remontą, pateikti internetines nuorodas į šiuos dokumentus, o jeigu kai kurie dokumentai internete nėra skelbiami, pateikti jų kopijas.

Atsakymas gautas tik 2019 m. lapkričio 7 d., t. y. praėjus daugiau nei 20 darbo dienų terminui, numatytam Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 14 straipsnyje (žr. pažymos 11 punktą), Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 25–26 punktuose (žr. pažymos 12 punktą).

2.3. Savivaldybės administracijos direktoriaus Antano Bartulio 2019 m. lapkričio 7 d. rašte Nr. S-3571 „Dėl teisės aktų, reglamentuojančių šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūrą“ rašoma, kad visi Šiaulių miesto valdomų, prižiūrimų teritorijų sąrašai patalpinti internetinėje svetainėje www.siauliai.lt > Veiklos sritys > Miesto ūkis > gatvių priežiūra (žr. pažymos 5 punktą).

Šioje nuorodoje nėra informacijos, kurios Asociacija prašė 2019 m. rugsėjo 20 d. rašte Nr. 25SA.

Negavusi prašytos informacijos, projekcinės veiklos vykdymo laikotarpiu **Asociacija negalėjo išanalizuoti esamo teisinio reglamentavimo, parengti ir Savivaldybės administracijai pateikti pasiūlymus dėl teisės aktų pataisų, kurios užtikrintų atsakingesnę ir geresnę šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūrą, jų eksploataciją bei remontą.**

2.4. Savivaldybės administracijos direktoriaus A. Bartulio 2019 m. lapkričio 7 d. rašte Nr. S-3571 **nenurodytas Asociacijos raštas, į kurį teikiamas atsakymas.**

3. Asociacija prašo Seimo kontrolierės:

3.1. ištirti ir įvertinti, ar Savivaldybės administracijos direktorius A. Bartulis 2019 m. lapkričio 7 d. raštu Nr. S-3571 tinkamai atsakė į Asociacijos 2019 m. rugsėjo 20 d. raštą;

3.2. nustatčius pažeidimus, įpareigoti Savivaldybės administracijos direktorių pateikti teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą į Asociacijos 2019 m. rugsėjo 20 d. raštą, „paaiškinant, kokie teisės aktai ir kokios jų nuostatos reglamentuoja šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūrą, eksploataciją bei remontą, pateikiant internetines nuorodas į šiuos dokumentus, o jeigu kai kurie dokumentai internete nėra skelbiami, pateikiant jų kopijas“ (šios ir kitų citatų kalba nekeičiama).

TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos tyrimui reikšmingos aplinkybės

4. Asociacija **2019 m. rugsėjo 20 d.** raštu Nr. 25SA „Dėl teisės aktų, reglamentuojančių šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūrą, eksploataciją bei remontą“ kreipėsi į Savivaldybės administracijos direktorių, nurodydama:

„Asociacija „B“ 2019 m. rugsėjo 2 d. – gruodžio 15 d. laikotarpiu įgyvendina Šiaulių miesto pietinės teritorijos bendruomenių ir NVO projektą „Bendruomeninės veiklos plėtojimas Šiaulių miesto pietinėje teritorijoje“.

Asociacija, kaip projekto partneris, vykdo pilietinę iniciatyvą ir rengia pasiūlymus dėl šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų atsakingesnės priežiūros, kuri pagerintų Šiaulių miesto Pietinio rajono aplinkos ir gyventojų gyvenimo kokybę. Pilietinės iniciatyvos metu siekiama išsiaiškinti, kur slypi nepakankamai atsakingos šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūros priežastys – priežiūrą reglamentuojančiuose teisės aktuose ar jų vykdyme.

Kad galėtume įvertinti esamą teisinį reglamentavimą, susijusį su šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūra, reikalinga išsiaiškinti, kokie teisės aktai tai reglamentuoja.

Mūsų turima informacija, takai ir šaligatviai, pagal svarbą, skirstomi į keturias grupes, tačiau daugelis gyventojų apie tai neturi pakankamai informacijos.

Vadovaudamiesi Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 2 str. 1 dalies, 4 str. 1 dalies, 6 ir 13 straipsnių, 14 str. 1 ir 2 dalių, 16 str. 2 d. 2 punkto, Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 25, 26, 27, 28 ir 38 punktų nuostatomis, **prašome paaiškinti, kokie teisės aktai ir kokios jų nuostatos reglamentuoja šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūrą, eksploataciją bei remontą, pateikti internetines nuorodas į šiuos dokumentus, o jeigu kai kurie dokumentai internete nėra skelbiami, pateikti jų kopijas.**“

5. Savivaldybės administracijos direktoriaus **2019 m. lapkričio 7 d.** rašte Nr. S-3571 „Dėl teisės aktų, reglamentuojančių šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūrą“ Asociacijai nurodyta:

„Atsakome į Jūsų Asociacijos klausimą dėl šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūros.

Vadovaudamiesi 2019 m. birželio 7 d. Šiaulių miesto teritorijų tvarkymo ir valymo paslaugų sutartimi Nr. SŽ-635, informuojame, kad nuo 2019 m. lapkričio 1 d., atsižvelgiant į oro meteorologines sąlygas, paskelbėme žiemos sezono laikotarpį.

Šiaulių miesto teritorijų tvarkymo ir valymo paslaugas atlieka UAB „C.“

Paslaugos teikėjų prašome užtikrinti gatvių, šaligatvių, aikščių, pėsčiųjų ir dviračių takų, ir kitų viešųjų vietų priežiūrą, valymą žiemos sezono laikotarpiu.

Informuojame, kad visi Šiaulių miesto valomų, prižiūrimų teritorijų sąrašai patalpinti internetinėje svetainėje www.siauliai.lt > Veiklos sritys > Miesto ūkis > Gatvių priežiūra.“

Rašte nenurodytas Asociacijos prašymo, į kurį teikiamas atsakymas, nei data, nei registracijos numeris.

6. Savivaldybės administracijos 2020 m. vasario 4 d. rašte Nr. S-398 Seimo kontrolierei nurodyta:

„[...] Informuojame, kad Asociacija „B“, partneris Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų asociacija „Visuomeninės iniciatyvos“ (toliau vadinama – Asociacija), pateikė Šiaulių m. Nevyriausybių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2017–2019 metų veiksmų plano įgyvendinimo 2.3 priemonės „Remti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ paraišką 2019 m. liepos 15 d. Asociacijos veikla, kuri nurodyta paraiškoje ir už kurią skirtas finansavimas (toliau vadinama – Projektas) – *„bus rengiami bei teikiami siūlymai dėl šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūros tobulinimo... bendruomenės susirinkimų organizavimas, į pasiūlymų rengimą įtraukiant bendruomenės narius, apžvelgiant identifikuotas problemas, galimus jų sprendimo būdus, formuluojant galimų pasiūlymų nuostatas, pristatant parengtus pasiūlymų projektus...“*. Įsakymas dėl lėšų skyrimo projektui pasirašytas 2019 m. rugpjūčio 27 d. Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-1220.

2019 m. rugsėjo 20 d. Asociacija kreipėsi į Savivaldybę, prašydama paaiškinti, „kokie teisės aktai ir kokios jų nuostatos reglamentuoja šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūrą, eksploataciją bei remontą.“

2020 m. rugsėjo 26 d. Miesto ūkio ir aplinkos skyrius, Asociacijos prašymu pasiūlė gaires jų vykdomo projekto įgyvendinimui: *„inventorizuoti visus savo mikrorajono takus, kaip bendruomenei įsivertinti jų būklę prioriteto tvarka (kur labiausiai norėtų, kad būtų tvarkoma), paskaičiuoti žmonių srautus, kurie takais naudojasi. Taip pat pasiūlyta įsivertinti, kur dar reikia šaligatvio bortų nuleidimo. Gal žino, kur jų bendruomenėse gyvena neįgalieji, ir žino, kuriais šaligatviais jie daugiausia juda (galėtų identifikuoti, kad pritaikytume pirmumo tvarka). Taip pat ir su valymu, reikėtų identifikuoti, kuriuos šaligatvius gyventojai privalo valyti patys (prie daugiabučių ar tarp jų) ir sudėlioti prioritetus, kuriuos šaligatvius, bendruomenės manymu, vertėtų valyti intensyviausiai, o kuriuos mažiausiai ir t.t. (pateikta el. paštu).“*

2020 m. rugsėjo 30 d. gavome projekto vykdytojo prašymą patikslinti: *„1) kaip projekto įgyvendintojai galėtų geriau inventorizuoti savo mikrorajono takus, kokių mikrorajonų ir gyvenamųjų vietovių takai tai turėtų būti; 2) kaip projekto įgyvendintojai patys, kaip bendruomenė, galėtų įsivertinti savo mikrorajono takų būklę prioriteto tvarka; 3) ką šiuo atveju apima tekste naudojama sąvoka „tvarkoma“; 4) kaip projekto įgyvendintojai geriau galėtų paskaičiuoti žmonių srautus, kurie naudojasi takais; 5) ar kalba aukščiau paminėtais atvejais eina tik apie takus, ar ir apie takus, ir apie šaligatvius; 6) kaip galima būtų geriau įvertinti, kur dar reikia šaligatvių bortų nuleidimo“ (gauta el. paštu).*

2020 m. spalio 7 d. Miesto ūkio ir aplinkos skyriuje įvyko pasitarimas su Asociacijos atstovais Projekto įgyvendinimo klausimais.

[...]

Asociacija gavo paaiškinimus ir pagalbą 2019 m. lapkričio 7 d., susitikimo Savivaldybėje metu [...].“

7. Seimo kontrolierė paprašė Savivaldybės administracijos patikslinti, ar Savivaldybės administracijos atsakyme paminėtoje nuorodoje į Savivaldybės svetainės puslapį apie gatvių priežiūrą yra išvardinti konkretūs teisės aktai, reglamentuojantys Asociacijos kreipimesi (žr. pažymos 4 punktą) nurodytus klausimus. Teigiamo atsakymo atveju prašyta išvardinti konkrečius teisės aktus ir nurodyti tikslią jų vietą, skiltį. Neigiamo atsakymo atveju prašyta pateikti paaiškinimą, kodėl nebuvo suteikta prašyta informacija Savivaldybės administracijos 2019 m. lapkričio 7 d. raštu Nr. S-3571 (žr. pažymos 5 punktą) atsakant į Asociacijos kreipimąsi (žr. pažymos 4 punktą).

Savivaldybės administracija 2020 m. vasario 4 d. raštu Nr. S-398 atsakė:

„Savivaldybės 2019 m. lapkričio 7 d. atsakyme Nr. S-3571 konkrečių teisės aktų išvardinta nėra, nes nėra patvirtintų konkrečių teisės aktų, reglamentuojančių šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūrą, eksploataciją bei remontą.“ Savivaldybė suteikė pagalbą Asociacijai 2020 m. spalio 7 d. pasitarimo metu ir 2019 m. lapkričio 7 d. raštu Nr. S-3571 buvo pateikta tik informacija apie faktiškai vykdomus šaligatvių priežiūros darbus. [...].“

8. Seimo kontrolierė paprašė Savivaldybės administracijos nurodyti konkrečius teisės aktus, kuriais vadovaujantis sprendžiami šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūros, eksploatacijos bei remonto klausimai Šiaulių miesto savivaldybėje.

Savivaldybės administracija 2020 m. vasario 4 d. raštu Nr. S-398 atsakė:

„Konkrečių teisės aktų reglamentuojančių šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūrą, eksploataciją bei remontą nėra. Teikiame dokumentų sąrašą, kuriais vadovaujamės:

Lietuvos Respublikos kelių įstatymas;

Lietuvos Respublikos statybos įstatymas;

Lietuvos Respublikos saugaus eismo keliais įstatymais;

„Automobilių kelių priežiūros normatyvai KPV PN 19“/2019 m. gruodžio 30 d. Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos (toliau – LAKD) direktoriaus įsakymas;

Vietinės reikšmės kelių (gatvių) defektų (pažaidų) nustatymo ir statybos darbų rūšies parinkimo rekomendacijos (2016 m. gegužės 4 d. LAKD direktoriaus įsakymas Nr. V-258);

Statybos techninis reglamentas STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“;

Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklės KPT SDK 19/2019 m. sausio 25 d. LAKD direktoriaus įsakymas Nr. V-16/;

Automobilių kelių mineralinių medžiagų mišinių, naudojamų sluoksniams be rišiklių, techninių reikalavimų aprašas TRA SBR19/2019 m. gruodžio 20 d. LAKD direktoriaus įsakymas Nr. V-191/;

Automobilių kelių asfalto mišinių techninių reikalavimų aprašas TRA ASFALTAS 08 /2009 m. sausio 12 d. LAKD direktoriaus įsakymas Nr. V-187/;

Automobilių kelių dangos konstrukcijos asfalto sluoksnių įrengimo taisyklės IT ASFALTAS 08/2009 m. sausio 12 d. LAKD direktoriaus įsakymas Nr. V-16/;

Automobilių kelių dangos konstrukcijos iš trinkelio ir plokščių įrengimo taisyklės IT TRINKELES 14/2014 m. vasario 21 d. LAKD direktoriaus įsakymas Nr. V-71/;

Automobilių kelių darbo vietų aptvėrimo ir eismo reguliavimo taisyklės TDVAER12/2012 m. balandžio 16 d. LAKD direktoriaus įsakymas Nr. V-87/;

Automobilių kelių asfalto dangų priežiūrai skirtų medžiagų ir medžiagų mišinių panaudojimo ir jų sluoksnių įrengimo taisyklės IT APM 10/2010 m. birželio 17 d. Nr. V-151/;

Šiaulių miesto tvarkymo ir švaros taisyklės/Savivaldybės tarybos 2003 m. birželio 26 d. sprendimas Nr. T-754/;

Dėl atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo pakeitimo/Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas 1999 m. liepos 14 d. Nr. 217, pakeitimas 2017 m. spalio 9 d. Nr. d1-831/.“

Tyrimui reikšingos teisės aktų nuostatos

9. Europos Parlamento patvirtinto **Europos tinkamo administravimo elgesio kodekso:**

Straipsnis 1. Bendroji nuostata

„Santykiuose su visuomene, institucijos ir jų valdininkai turi gerbti normas, nustatytas šiame tinkamo administravimo elgesio kodekse, toliau – „kodeksas“.“

Straipsnis 21. Pranešimas apie sprendimą

„1. Valdininkas turi užtikrinti, kad suinteresuotam asmeniui ar asmenims bus **raštiškai** pranešta apie sprendimus, galėjusius paveikti jų teises ir interesus, vos sprendimus priėmus. [...].“

10. Lietuvos Respublikos Konstitucijos

5 straipsnis:

„[...]

Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

11. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo:

4 straipsnj. Vietos savivaldos principai:

„Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra:

[...]

6) *Savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo.* Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų **veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus“** [...].“

12. Asociacijos 2019 m. rugsėjo 20 d. kreipimosi gavimo Savivaldybės administracijoje metu galiojusio **Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo:**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

„Šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje.“

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„1. *Viešasis administravimas* – įstatymų ir kitų teisės aktų reglamentuojama viešojo administravimo subjektų veikla, skirta įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti: administracinių sprendimų priėmimas, įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolė, įstatymų nustatytų administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas ir viešojo administravimo subjekto vidaus administravimas.

[...]

14. *Prašymas* – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant suteikti administracinę paslaugą, priimti administracinį sprendimą arba atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus. [...].“

[...]

14 straipsnis. *Prašymų ir skundų nagrinėjimas*

„1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė.“

13. Asociacijos 2019 m. rugsėjo 20 d. kreipimosi gavimo Savivaldybės administracijoje metu galiojusio **Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo:**

1 straipsnis. Įstatymo tikslas ir paskirtis

„1. Šio įstatymo tikslas – nustatyti asmenų teisės gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių, viešųjų įstaigų ir šių subjektų asociacijų, jei šios asociacijos įsteigtos bendrojo intereso poreikiams, kurie nėra pramoninio ar komercinio pobūdžio, tenkinti (toliau – šių subjektų asociacijos), nurodytų šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, informaciją, nurodytą šio įstatymo 5 straipsnyje, ir dokumentus, kuriais jos disponuoja ar (ir) kuriuos tvarko vykdydamos įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatytas funkcijas (toliau – viešoji funkcija), įgyvendinimo priemonės ir tvarką.“

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„1. *Dokumentas* – institucijos veikloje užfiksuota informacija ar jos dalis, nepaisant jos pateikimo būdo, formos ir laikmenos, įskaitant registro duomenis, registro informaciją, registru pateiktus dokumentus ir (arba) jų kopijas, valstybės informacinės sistemos duomenis.

[...]

3. *Dokumento skelbimas* – dokumento viešas perdavimas, įskaitant jo padarymą viešai prieinamo, kad pareiškėjas ar jo atstovas galėtų jį pasiekti pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku.

4. *Dokumento teikimas* – dokumento atskleidimas perduodant ar kitu būdu padarant jį prieinamą pareiškėjui ar jo atstovui jų prašymu.

5. *Informacija* – žinios, kuriomis disponuoja institucija, vykdydama viešąsias funkcijas.“

14 straipsnis. Prašymo nagrinėjimo terminai

„1. Jeigu kiti įstatymai nenustato kitaip, **institucija nagrinėja pareiškėjo prašymą ir pareiškėjui pateikia dokumentus ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos**. Jeigu pareiškėjo buvo paprašyta patikslinti ar papildyti prašymą, prašymo nagrinėjimo ir dokumentų pateikimo terminas skaičiuojamas nuo patikslinto ar papildyto prašymo gavimo institucijoje dienos.“

15 straipsnis. Atsisakymas pateikti dokumentus

„1. **Institucija atsisako pateikti pareiškėjui dokumentus, jeigu:**

- 1) tas pats pareiškėjas pakartotinai prašo tų pačių dokumentų, kurie jam jau buvo pateikti;
- 2) prašomi dokumentai yra paskelbti institucijos interneto svetainėje, visuomenės informavimo priemonėse, taip pat naudojant elektronines priemones; tokiu atveju per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos pareiškėjui nurodomas jų paskelbimo šaltinis;
- 3) pagal pareiškėjo prašymą reikėtų specialiai adaptuoti, apdoroti ar kitaip perdirbti dokumentus ir tai būtų susiję su neproporcingai didelėmis darbo ir laiko sąnaudomis;
- 4) šio įstatymo 12 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka paprašius patikslinti ir (ar) papildyti prašymą, pareiškėjas jo nepatikslinka arba patikslinto prašymo turinys yra nekonkretus;
- 5) institucija prašomų dokumentų tvarkymą nutraukė pasikeitus institucijos funkcijoms;
- 6) nėra galimybės nustatyti pareiškėjo tapatumo;
- 7) pareiškėjas kreipiasi dėl dokumentų, kurių teikimui šio įstatymo nuostatos netaikomos šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais.

2. Jeigu institucija nustato šio straipsnio 1 dalyje nurodytus atsisakymo pateikti dokumentus pareiškėjui pagrindus, ji per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos priima sprendimą dėl atsisakymo pateikti dokumentus pareiškėjui. Nustačiusi, kad yra pagrindas atsisakyti pateikti jam dokumentus, institucija kitą darbo dieną nuo sprendimo priėmimo apie tai privalo pranešti pareiškėjui, nurodyti teisinį pagrindą ir informuoti apie šio sprendimo apskundimo tvarką. [...].“

14. Asociacijos 2019 m. rugsėjo 20 d. kreipimosi gavimo Savivaldybės administracijoje metu galiojusios **Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės:**

„1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose (toliau – institucijos). Nagrinėjant prašymus ir skundus, Taisyklių nuostatos taikomos tiek, kiek tų klausimų nereglamentuoja specialieji įstatymai, tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai, ratifikuotos Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar jų pagrindu priimti teisės aktai.

[...]

25. **Prašymai**, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, **turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos**. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų.

[...]

32. **Į prašymus atsakoma [...]** tokiu būdu, koku buvo pateiktas prašymas, arba tokiu būdu,

kuris buvo nurodytas prašyme.

[...]

35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį:

[...]

35.2. *į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją* atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

[...]

38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą [...] informaciją [...] asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

15. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, **kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytais galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų.** [...] Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas **atsakingo valdymo principas**. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustatė, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...] taip pat **teisės aktuose reglamentavus piliečių prašymų ir skundų nagrinėjimo procedūrą** ir kt. (Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d. nutarimas, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada) [...].“

Išvados

16. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

16.1. Asociacija kreipėsi į Seimo kontrolierę dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų netinkamų veiksmų, gavus prašymą pateikti informaciją.

16.2. Asociacija 2019 m. rugsėjo 20 d. raštu (žr. pažymos 4 punktą) kreipėsi į Savivaldybės administraciją, prašydama informuoti, kokie teisės aktai ir kokios teisės aktų nuostatos reglamentuoja šaligatvių ir dviračių takų priežiūrą, eksploataciją bei remontą, pateikti nuorodas į dokumentus interneto svetainėje, o tokiu būdu nepaskelbtų dokumentų – kopijas.

16.3. Į Asociacijos kreipimąsi (žr. pažymos 4 punktą) atsakyta Savivaldybės administracijos 2019 m. lapkričio 7 d. raštu (žr. pažymos 5 punktą), **tik informuojant apie žiemos sezono laikotarpio paskelbimą nuo 2019 m. lapkričio 1 d. bei apie Savivaldybės internetinėje svetainėje patalpintus Šiaulių miesto valomų, prižiūrimų teritorijų sąrašus.**

16.4. Savivaldybės administracija laikosi pozicijos, kad Asociacijai 2019 m. rugsėjo 20 d. kreipimesi nurodytu klausimu paaiškinimai buvo pateikti ir pagalba suteikta 2019 m. lapkričio 7 d. susitikimo Savivaldybėje metu (žr. pažymos 6 punktą).

16.5. Asociacijos **2019 m. rugsėjo 20 d. kreipimasis** (žr. pažymos 4 punktą) **vertintinas kaip prašymas suteikti informaciją** (žr. pažymos 13–14 punktus).

16.6. Pagal teisinį reglamentavimą, **kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga priimti prašymus ir juos nagrinėti pagal įgaliojimus. Įstatymų leidėjas įpareigoja pareiškėjui pateikti prašymo turinį atitinkančią informaciją** (žr. pažymos 14 punktą). Į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo (žr. pažymos 13 punktą) nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.

16.7. Vienas pagrindinių principų, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra savivaldybės

veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principas, reiškiantis, kad savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus (žr. pažymos 11 punktą).

16.8. **Europos tinkamo administravimo elgesio kodekse yra reglamentuota pranešimo apie sprendimą forma** (žr. pažymos 9 punktą), nustatant, kad **valdininkai turi užtikrinti, jog suinteresuotam asmeniui bus raštu pranešta apie sprendimus, galėjusius paveikti jų teises ir interesus, vos sprendimus priėmus.**

16.9. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 1 punkte nustatyta, kad **šių taisyklių nuostatos, nagrinėjant asmenų prašymus, taikomos tiek, kiek tų klausimų nereglamentuoja specialieji įstatymai, kiti teisės aktai.**

16.10. Savivaldybių institucijos, kaip ir visi viešojo administravimo subjektai į asmenų prašymus įpareigoti atsakymus pateikti **tokiu būdu, koku buvo pateiktas prašymas** (žr. pažymos 14 punktą, Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 32 punktą). Numatyta tik viena išimtis iš taisyklės, t. y. kai asmuo pageidauja gauti atsakymą kitu būdu. Seimo kontrolieriui pateiktas Asociacijos skundas (žr. pažymos 2 punktą) neabejotinai patvirtina, kad atsakymą į 2019 m. rugsėjo 20 d. prašymą (žr. pažymos 4 punktą) Pareiškėja pageidavo gauti raštu (žr. pažymos 2.2–2.4 punktus).

16.11. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **darytina išvada, kad nesant įrodymų, patvirtinančių Asociacijos norą atsakymą į 2019 m. rugsėjo 20 d. prašymą gauti kitu būdu, nei pateiktas prašymas, Savivaldybės administracijos pozicija dėl informacijos Pareiškėjai suteikimo tinkamumo** (žr. pažymos 6 ir 16.4 punktus) **yra nepagrįsta.**

16.12. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 38 punkte nustatyta, kad **atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą [...] informaciją [...] asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.**

16.13. Tik Seimo kontrolierės atliekamo tyrimo metu Savivaldybės administracija nurodė, kad konkrečių teisės aktų, reglamentuojančių šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūrą, eksploataciją ir remontą, nėra (žr. pažymos 7 punktą). Kita vertus, Savivaldybės administracija tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateikė sąrašą teisės aktų, kuriais vadovaujantis sprendžiami šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūros, eksploatacijos ir remonto klausimai (žr. pažymos 6 punktą).

16.14. Savivaldybės administracijos rašte, kuriame nurodyta, kad atsakoma į Asociacijos klausimą dėl šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų priežiūros (žr. pažymos 5 punktą), **nėra nei Pareiškėjos prašytos informacijos apie teisinį reglamentavimą, nei tikslaus sprendimo dėl atsisakymo suteikti Asociacijos prašytą informaciją, nenurodytas nei tokio atsisakymo suteikti informaciją pagrindas, nei tokio sprendimo ginčijimo galimybė bei tvarka.**

17. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (žr. pažymos 15 punktą), kuris yra įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (žr. pažymos 10 punktą), numatant, jog valdžia tarnauja žmonėms.

18. **Apibendrinant, darytina išvada, kad tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, kad būtų buvęs pateiktas teisės aktų reikalavimus atitinkantis atsakymas į Asociacijos 2019 m. rugsėjo 20 d. prašymą suteikti informaciją.** Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tenka konstatuoti, kad buvo pažeisti teisės aktų reikalavimai** (žr. pažymos 16 punktą), **teisėtumo ir atsakingo valdymo principai** (žr. pažymos 10–11 ir 14–15 punktus), **Pareiškėjos teisę į tinkamą viešąjį administravimą** (žr. pažymos 12 punktą). Todėl vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, <...> **asociacijos „A“ skundas pripažintinas**

pagrįstu.

19. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tikslinga Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriui rekomenduoti:**

19.1. užtikrinti šioje pažymoje konstatuotų pažeidimų (žr. pažymos 16 punktą) pašalinimą, raštu pateikiant teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą į Savivaldybės administracijoje gautą Asociacijos 2019 m. rugsėjo 20 d. kreipimąsi (žr. pažymos 4 punktą);

19.2. užtikrinti, kad Savivaldybės administracijoje būtų laikomasi Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių reikalavimų atsakymą į prašymą pateikti, atsižvelgiant į jo turinį, ir tokiu būdu, kokiu jis buvo pateiktas (žr. pažymos 14 punktą).

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

20. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:**

<...> asociacijos „A“ skundas pažymoje nurodytu aspektu pripažintinas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

21. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja:**

21.1. Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriui:

21.1.1. užtikrinti šioje pažymoje konstatuotų pažeidimų (žr. pažymos 16 punktą) pašalinimą, raštu pateikiant teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą į Savivaldybės administracijoje gautą Asociacijos 2019 m. rugsėjo 20 d. kreipimąsi (žr. pažymos 4 punktą);

21.1.2. užtikrinti, kad Savivaldybės administracijoje būtų laikomasi Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių reikalavimų atsakymą į prašymą pateikti, atsižvelgiant į jo turinį, ir tokiu būdu, kokiu jis buvo pateiktas (žr. pažymos 14 punktą).

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė